

Osaamista
ja oivallusta
tulevaisuuden
tekemiseen

Satu-Maaria Saira

Yhteisbiisistä yhtyeeksi

- Kahden kappaleen tuottaminen ja julkaisu

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Muusikko (AMK)

Musiikin tutkinto

Opinnäytetyö

15.5.2019

Tekijä(t) Otsikko	Satu-Maaria Saira Yhteisbiisistä yhtyeeksi – kahden kappaleen tuottaminen ja julkaisu
Sivumäärä Aika	28 sivua + 2 liitettä 15.5.2019
Tutkinto	Muusikko (AMK)
Tutkinto-ohjelma	Musiikin tutkinto
Suuntautumisvaihtoehto	Tekijä/tuottaja
Ohjaaja(t)	Lehtori Jukka Väisänen Lehtori Laszlo Sule
<p>Opinnäytetyöni aihe on uuden rap-yhtyeen alkutaival syksystä 2018 kevääseen 2019. Ajan puitteissa julkaisimme kaksi kappaletta omakustanteisesti. Työni koostuu näistä kahdesta äänitteestä, sekä prosessia kuvaavasta kirjallisesta osuudesta. Roolini kappaleiden teossa oli tuottaja, miksaaja, äänittäjä, sanoittaja sekä artisti.</p> <p>Kirjallisessa osuudessa käyn läpi kappaleiden tuotantoprosessia, sekä tuotosten julkaisua ja markkinointia. Käyn läpi myös tuloksia kappaleiden julkaisujen jälkeen. Käsittelen prosessia ja omia työtapojani musiikkituottajan näkökulmasta vaihe vaiheelta. Esittelen myös yhden tavan tehdä sekä julkaista musiikkia pienellä budjetilla omakustanteisesti.</p> <p>Äänitteistä molemmat ovat suomenkielisiä rap-kappaleita, joissa pyrin saamaan kuuluviin nykyaikaista pop ja trap -estetiikkaa niin tuotannoissa kuin miksausissakin.</p> <p>Työssä on mukana myös yhtyeen jäsenten kanssa ennalta laatimiini kysymyksiin pohjautuva keskustelu käymästämme prosessista, sen toimivuudesta ja tulevaisuuden näkymistä.</p> <p>Keskustelun tuloksena käy ilmi, että kaikki olivat tyytyväisiä kappaleista ja niiden tuloksista. Alun perin kappaleiden julkaisua ja tulosta koskien kellään meistä ei ollut suuria odotuksia, joten tulokset koettiin odotukset ylittävinä. Keskustelussa yhtyeen jäsenten kanssa sekä omassa pohdinnassani havaitsin selkeitä hyötyjä ryhmätyöskentelyssä verrattuna täysin itsenäiseen tekemiseen. Tällaisia etuja olivat esimerkiksi asioiden kokonaisvaltainen eteneminen, ideoiden yhteinen pohtiminen sekä vastuun ja eri työnkuvien jakaminen kolmen ihmisen kesken.</p> <p>Yhtenä tärkeänä havaintona opinnäytetyössäni havaitsin sen, että pieni budjetti ja omakustanteinen tekeminen ei ole este laadukkaaseen musiikin tekemiselle. Tulokset kertovat myös siitä, että omakustanteisestikin voi saada biiseille näkyvyyttä medioissa.</p> <p>Toivon, että opinnäytetyöni toimii innoittajana ja esimerkkinä muille, jotka tekevät musiikkia omakustanteena. Toivon työni myös olevan kiinnostava kurkistus heille, jotka eivät valmiiksi tiedä musiikin tekemisestä ja tuottamisesta paljoa ennalta.</p>	
Avainsanat	rap, omakustanne, tuottaminen, yhtye, laulunkirjoittaminen

Author(s) Title	Satu-Maaria Saira From a song to a band – production and release of two songs
Number of Pages Date	28 pages + 2 appendices 15 May 2019
Degree	Bachelor of Music
Degree Programme	Pop & Jazz Music
Specialisation option	Music Writing and Production
Instructor(s)	Jukka Väisänen M.Mus Laszlo Sule M.Mus
<p>The subject of my thesis is to depict the early stages of a new rap band from the autumn 2018 to spring 2019.</p> <p>During this period, we self-published two songs. My final work consists of these two phonograms and a written part describing the process. My roles in making the songs involved those of a producer, mixer, recorder, lyricist and artist.</p> <p>In the written part I present the production process of the songs, as well as their publication and marketing. I also present the results after the song releases. In addition, I review the process from a music producer's perspective, also exploring my own working methods. This work also presents one way for making and publishing music on a small budget at self-cost.</p> <p>The recordings are both Finnish-language rap songs, which aim to capture the contemporary pop and trap aesthetics both in productions and in mixes.</p> <p>The work also includes a discussion between the band members based on a few questions I had prepared. The questions asked concerned our work process, its functionality and future prospects.</p> <p>The discussion confirmed that all the band members were content with the songs and their results. In truth, we were impressed by the results as we had not set any prior expectations to its success.</p> <p>Through both the discussion with the band members, and through my own reflection, I found clear benefits to teamwork in comparison to working completely independently. Examples of such advantages involved features such as the efficiency, the joint reflection of ideas, and the possibility to share responsibility and tasks between three people.</p> <p>As a crucial discovery through my thesis was that despite a small budget and self-cost production, one can produce quality music. The results also point out that even self-published songs can gain visibility in the media.</p> <p>I hope that my thesis will provide inspiration and an example for others who make music on their own. I also hope that my work will offer a sneak peek in music making and production for those with less prior expertise in the topic.</p>	
Keywords	rap, songwriting, band, producing, self-publishing

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Käsitteiden määrittelyä	2
3	Taustaa	4
4	Musiikin tekoprosessi	6
4.1	Musiikin tuottamisesta	7
4.2	Laulunkirjoittamisesta	8
4.3	Laitteisto ja tilat	9
5	Kappaleet ja niiden tekeminen	11
5.1	Vainot pääl	11
5.2	Maki	13
6	Miksaus	17
7	Julkaisu	18
7.1	Markkinointi	20
7.2	Tulokset	21
8	Bändin jäsenten keskustelutulokset	23
9	Pohdinta	25
	Liitteet	29
	Liite 1. Vainot Pääl	
	Liite 2. Maki	

1 Johdanto

Opinnäytetyöni aihe ja sisältö sai alkunsa syksyllä 2018, kun päädyin tekemään yhteisen biisin kahden muun räppäarin (Tiia Karoliina ja Lehmä) kanssa. Idea yhteisestä kappaleesta syntyi jo saman vuoden keväällä, ja tarkoituksena oli tehdä rennolla otteella alusta loppuun asti omin voimin tehty kappale ilman suuria tavoitteita tai ennako-odotuksia. Biisinteko oli sen verran mukavaa, että päädyimme syksyn 2018 ja alkukevään 2019 aikavälillä tekemään yhdessä useampia kappaleita, joista kaksi julkaistiin. Kappaleet ovat nimeltään Vainot pääl (julkaistu 23.11.2018) ja Maki (julkaistu 8.2.2019), ja ne ovat julkaistu monissa suoratoistopalveluissa, joista tärkeimpänä käsittelen työssäni Spotifyta. Opinnäytetyössäni tarkastelen näitä kahta kappaletta, niiden tekoprosessia, julkaisua ja lopputulosta.

Yksi tärkeimpiä asioita projektin alussa oli se, että tekisimme biisejä omaehtoisesti ja itse. Tässä tapauksessa se tarkoittaa myös hyvin pientä rahallista budjettia. Opinnäytetyöni siis myös esittelee yhden tavan ja esimerkin tehdä ja julkaista musiikkia itse omakustanteena. Tässä projektissa olin vastuussa kappaleiden osittaisen sanoittamisen ja esittämisen lisäksi myös sävellyksestä, tuotannosta, äänittämisestä ja miksaamisesta. Tein myös julkaisujen kannet. (Kuva 4, Kuva 5.) Koska kyseiset asiat hoituivat omasta takaa, tyypillisesti musiikinteossa rahaa vievät asiat eivät nyt maksaneet mitään.

Kun lähdimme tekemään yhdessä biisiä, emme olleet suunnitelleet tulevaisuutta tai jatkuvuutta projektille. Musiikkia alkoi syntyymään lisää omalla painollaan, jolloin myös puhe jatkuvuudesta ja suunnitelmallisuudesta lisääntyi. Muun muassa näitä asioita käsittelen työni loppupuolella luvussa kahdeksan, joka koostuu yhtyeen jäsenten kanssa käydystä keskustelusta valmiiksi mietittyihin aihealueisiin pohjautuen, sekä pohdinnassa luvussa yhdeksän.

Opinnäytetyöni tavoite on käsitellä rap-kappaleiden tekoa musiikkituottajan näkökulmasta näyttämällä omia työvaiheitani. Käyn läpi myös yhdenlaisen tavan tehdä ja julkaista itse omakustanteena musiikkia pienellä budjetilla. Tarkastelen myös yhtyeen kehityskaarta sen ensimmäisen puolen vuoden ajanjaksolla, sekä pohdin mitkä asiat olivat toimivia ja mitä voisi parantaa.

Työni on luonteeltaan toimintatutkimuksellinen kehittämistyö, sillä yhdistän työssäni käytännön toimintaa ja teoreettista tutkimusta. Pyrin työssäni toimintatapojen eli biisintekemisen sekä yhtyeen markkinoinnin tarkasteluun ja eteenpäin viemiseen. Lisäksi pohdin itsereflektion kautta omia työtapojani ja niiden kehittämistä.

Työssäni tulee esiin ryhmäkeskeisyys ja itsenäinen työskentely, sekä miten nämä kaksi asiaa saadaan yhdistettyä.

Työssäni tärkein materiaali on omat työtapani ja tuotantoni sekä niiden arviointi. Käytin lähteenäni myös erilaisia nettiartikkeleita ja kirjallisuutta, sekä omaa koulutuksen sekä kokemuksen tuomaa ammattitaitoani.

2 Käsitteiden määrittelyä

Esittelen tässä luvussa joitakin keskeisiä käsitteitä, jotka esiintyvät työssäni. Luetelma on aakkosjärjestyksessä.

Aggregaatti: Digitaalisen musiikin jakelupalvelu, jonka kautta voi jaella omaa musiikkiaan pienellä vaivalla ja edullisesti digitaalisiin musiikkikauppoihin ja suoratoistopalveluihin. (Rytmi-manuaali 2014.)

DAW (Digital Audio Workstation): Audiosekvensseri eli ohjelma, jolla voidaan käsitellä (siirrellä, miksata, muokata ja niin edelleen) useita äänipätkiä samanaikaisesti. Audiosekvensserit sisältävät yleensä myös plugareita (ks alla). (Kallio, 2013).

Masterointi: Masteroinnissa pyritään löytämään oikea kokonaissointi ja -sävy, haetaan kappaleelle vielä sisäistä rytmiä esimerkiksi äänen voimakkuutta muokkaamalla ja alku- ja loppuhäivytyksin, hallitaan kokonaisdynamiikkaa sekä viimeistellään lopullista kokonaisuutta. (Granqvist 2013.)

Miksaus: Miksausvaiheessa yksittäisistä soittimista ja kanavista pyritään ekvalisoimalla eli äänen taajuussisältöä ja sävyä muokkaamalla poistamaan turhia ääniä sekä saa-

maan esiin soittimen äänen kannalta oleelliset asiat. Myös yksittäisten signaalien dynamiikanhallinta, sijoittaminen äänikuvaan leveys- ja syvyysuunnassa sekä erilaisten efektien, kuten kaikujen käyttäminen ovat keskeisessä osassa miksausvaiheessa. (Granqvist, 2013.)

Plugin (Liitännäinen, plugari): Varsinaisen tietokoneohjelman sisällä toimiva lisäohjelma. (Mäkelä & Larmola 2009, 77.) Plugareista puhuttaessa yleensä viitataan joko plugin-efektiin tai plugin-soittimeen (ks Plugin-efekti, plugin-soitin).

Plugin-efekti: Efekti (esimerkiksi kompressorit tai kaiku), joita lisätään yleensä miksausvaiheessa mikseri-ikkunan kautta. (Mäkelä & Larmola 2009, 77.)

Plugin-soitin: Virtuaalisoitin (VST), joista useat ovat erilaisia klassisten analogi- ja digitaalisyntetisaattorien tai muiden kosketinsoittimien mallinnuksia. Joukkoon kuuluu myös rumpukoneita, sampleja sekä akustisia soittimia mallittavia syntetisoijia. (Mäkelä & Larmola 2009, 77.)

Rap-musiikki: Hip hop –musiikin alalaji. Tyyllillisesti räppäys tarkoittaa rytmistä puhelautua. Se kehittyi 1970-luvun New Yorkissa pohjautuen soul ja funk –musiikkiin. (Wikipedia.)

Sample: Nauhoitettu pätkä ääntä, jota käytetään osana musiikinteossa (Wikipedia).

Sampleri – Soitin, johon on tallennettu erilaisia ”oikeiden” soittimien ääniä, joita sitten toistetaan tarvittaviin sävelkorkeuksiin venytettyinä. (Mäkelä & Larmola 2009, 44.)

Splice: Verkkosivu/alusta jolta kuka tahansa voi ladata sampleja ja materiaaleja musiikin tekoa varten kuukausimaksua vastaan. Splicessä on kattava määrä eri valmistajien tekijänoikeusvapaita sampleja. (Sanchez 2017.)

Teosto: Teosto ry on aatteellinen ja voittoa tavoittelematon yhdistys (Tekijänoikeustoimisto), jonka perustehtävänä on mahdollistaa ammattimaisen suomalaisen musiikintekijän menestyminen. Se muun muassa huolehtii musiikintekijöiden teosten käyttöön liittyvistä taloudellisista oikeuksista sekä kerää ja tilittää asiakkailleen oleville musiikin tekijöille ja kustantajille korvaukset heidän musiikkinsa käytöstä ja julkisesta esittämisestä. (Tekijänoikeus.)

Trap –musiikki: Hip hop –musiikin alalaji, joka kehittyi 1990-luvun lopulla Yhdysvalloissa. Trapille tyypillistä on biitissä toistuvat nopeutetut hi-hatit, sub-basso, 808-basso, ja puolitempoon synkronoitu rytmitys. (Wikipedia.) Sub-bassolla tarkoitetaan erittäin matalataajuista bassoääntä. 808-nimitys tulee vuonna 1980 markkinoille tuodusta Roland TR-808 –rumpukoneesta, jonka saundeja on käytetty paljon hiphop-musiikissa.

3 Taustaa

Olen ollut kiinnostunut laulunkirjoittamisesta sekä musiikin tuottamisesta teini-ikäisestä saakka. Kirjoitin silloin ensimmäisiä omia rap-tyylisiä lyriikoitani, ja yritin tehdä omia biittejä Audacity -äänitysohjelmaa apunani käyttäen. Aiempaa musiikillista taustaa minulla oli viulunsoitosta, jota aloin harrastamaan viisivuotiaana. Soittaminen luultavasti oli suurena apuna säveltämiselle ja rytmien hahmottamiselle. Tietokoneella tekninen puoli ei kuitenkaan ollut vahvuuteni, joten omien biisien tekeminen ja tuottaminen jäi silloin keiluasteelle ja jäi muutamaksi vuodeksi lähes kokonaan pois.

Viulunsoittaminen kuitenkin jatkui vaihtuen myöhemmin alttoviuluun, jolla etenin myös klassisen musiikin ammattiopintoihin. Ajatus pop ja rap -kappaleiden tekemisestä ja tuottamisesta kuitenkin kyti päässäni salaisena haaveena pitkään, kunnes vuonna 2014 päätin vihdoinkin opetella musiikinteko-ohjelmien käyttöä ja kappaleiden tekemistä.

Kun mietin uusia kappaleita, kuulen päässäni helposti kokonaisuuksia: sanoituksia, melodioita, ja mahdollista tuotantoa. Minulle oli siis alusta alkaen selkeää, että jos teen omia kappaleita, teen mahdollisimman paljon itse. Ennen tätä yhteisprojektia suurin osa kappaleistani syntyi yksin kotonani tietokoneen äärellä. Olin julkaissut muutamia omakustannebiisejä YouTubeissa, Soundcloudissa ja Spotifyssa artistinimellä Satu. Vaikka olin

päävastuussa kappaleiden tuotannollisesta ja taiteellisesta ilmeestä niin soolo- kuin yhteiprojektissakin, myös eroavaisuuksia löytyi. Yhteisprojektissa korostui tietynlainen rentous, kun vastuuta ei tarvitse kantaa yksin, ja ideoita voi pallotella muiden kanssa. Myös biisien aiheita tuntui löytyvän helpommin, kun kirjoitettavaa lyriikkaa oli yksilökohtaisesti vähemmän.

Tässä yhteisprojektissa on minun lisäkseni mukana räppärit Tiia Karoliina ja Lehmä. Molempien oma musiikki oli minulle tuttua jo vuosien ajalta, mutta en ollut tehnyt kummankaan kanssa yhteistyötä tai tutustunut heihin syvemmin henkilökohtaisesti joitain yhteisiä rap-tapahtumia lukuun ottamatta. Olimme kuitenkin kaikki halunneet tehdä keskenämme musiikkia jo jonkin aikaa, joten olin heti mukana, kun Tiia Karoliina ja Lehmä ottivat minuun yhteyttä keväällä 2018 ehdottaen yhteistyötä.

Yhteytoiminta ja feattaaminen (vierailu) on rap-musiikissa hyvin yleistä. Harvinaisempaa projektissamme on se, että kaikki mukana olevat ovat naisia. Vaikka naisia on ollut mukana suomirapin parissa jo pari vuosikymmentä muun muassa Femcees Finland -koonpanona, (Strand, 2019, 19.) ovat he yhä suuri vähemmistö miesvaltaisella kentällä. Sama pätee musiikkituottajien sukupuolijakaumaan. (Newman, 2018.) Nämä asiat eivät olleet mielessämme yhteisprojektia aloittaessamme tai tehdessämme, mutta ne ovat silti hyvä tiedostaa.

Muutostakin on tapahtunut viime vuosien aikana naisten tekemän rap-musiikin saralla. Yhdysvalloissa räppäri Cardi B voitti debyyttialbumillaan vuoden 2019 rap –albumin Grammyn ensimmäisenä naispuoleisena sooloartistina Grammy-gaalojen historiassa. (Stedman 2019.).

Suomessa taas yksi 2010-luvun alun suurimpia hittejä oli vuonna 2013 julkaistu Sini Sabetagen Levikset repee. (Strand, 2019, 22.) Viime vuonna puheenaiheeksi nousi kymmenen naisen muodostama Dreamgirls -kollektiivi. (Rauhala, 2018.) Toki samantyyppistä suursuosiota eivät räppäävät naiset Suomessa ole vielä saavuttaneet kuin miespuoliset kollegansa, mutta suunta näyttäisi olevan ylöspäin.

Kuva 1: Promootiokuvassa vasemmalta oikealle LEHMÄ, Satu ja Tiia Karoliina. Kuva: Hanna Halko.

4 Musiikin tekoprosessi

Yleensä kun aloitan uuden kappaleen teon, avaan tietokoneelta musiikinteko-ohjelmani (Kuva 2) ja alan improvisoimaan. Usein teen ensin jonkinlaiset rummut, sitten mietin päälle melodiaa ja harmonioita. Joskus ideat ruokkivat toisiaan ja saan ajatuksia myös laulumelodioihin ja lyriikoihin. Toisinaan taas kappale jää vain idean tasolle raakileeksi, eikä edisty koskaan valmiiksi. Näin käy varmasti suurimmalle osalle aloittamistani ide-
oista, mutta joskus tuollaisista demoista voi vielä paljon myöhemmin syntyä pohja täysin uudenlaiselle biisille. Tämän projektin molempien biisien kohdalla kävi juuri näin. Se myös helpotti kappaleiden tuotantojen aloittamista, kun pohjalla oli jo valmis biitti-idea, jota työstää eteenpäin.

4.1 Musiikin tuottamisesta

Musiikin tuottajan määritelmä on muuttunut vuosien varrella. 1980-luvun tuottaja ja nykypäivän tuottaja luovat hyvin erilaisia mielikuvia. Vielä 80- ja 90-luvuilla musiikin tekeminen tapahtui isoissa analogisia laitteita pursuavissa studioissa, oikeiden muusikoiden ympäröimänä.

Perinteisessä prosessissa äänitteen teossa tuottaja oli henkilö, joka toi yhteen teknisen ja artistisen puolen jotta biisiaihioista sai valmiin teoksen. Tuottajan rooli vaihteli kappaleten valitsemisesta studioiden ja ääniteknikoiden löytämiseen, sävellajin ja tempon päättämiseen, sovittamiseen, rahallisen budjetin hoitamiseen, muusikoiden valmentamiseen sekä laulattamiseen. (Dupont 2014).

Toki edelleen musiikkia voi tehdä vanhoilla menetelmillä, mutta vaihtoehtoja on enemmän. Nykyään tekniikan kehityksen vuoksi oikeastaan kuka tahansa voi tehdä musiikkia.

Kaikki mitä nykyään tarvitaan ammattimaisen kuuloisen musiikin tekemiseen on läppäri, hyvät kuulokkeet ja ehkä internet-yhteys (Deahl 2018).

Itse tekeminen on helpottunut, sillä tekniikka on kehittynyt ja musiikinteko-ohjelmat eivät maksa kovin paljoa – osa on jopa ilmaisia. Internetissä on saatavilla runsaasti edullisia tai ilmaisia sampleja tai samplepalveluita (kuten Splice), sekä VST-instrumentteja.

Erilaisia tuottajia ja tuotantotapoja on lukematon määrä, mutta itse keskittyisin tässä kahteen eri tyyliin: Perinteisempi ”mentori” -tuottaja, joka vastaa kokonaisuuksista ja sparraa artistia, mutta ei välttämättä ole se henkilö, joka koodaa kaiken musiikin loppuun. Maailmalla tämän tyylinen tunnettu tuottaja voisi olla esimerkiksi Rick Rubin, Suomessa vaikka Riku Mattila.

Toinen tyyli on lähempänä nykyajan tyylistä tuottamista, eli tuottaminen itsekseen vaikkapa läppärillä. Silloin tuottamiseen voi yhdistyä luontevasti niin laulukirjoitus, sovittaminen, säveltäminen ja miksauskin – kaikki samassa sessiossa, jokainen osa-alue samaan aikaan kehittyen. Oma musiikintekoprosessini on lähimpänä tätä tyyliä.

Myös nykytuottajille tyypillistä on tehdä musiikkia *co-writenä* eli yhdessä kirjoittaen. Usein huoneessa on silloin läsnä yksi songwriter/topliner eli henkilö, joka ottaa päävastuuta kappaleen tekstistä ja lead-melodiasta, yksi tuottaja tai ”trækkeri” joka kehittelee taustaa, sekä itse artisti jolle kappaletta tehdään.

Vaikka tuottamista on monenlaista, eikä yksiselitteistä vastausta välttämättä löydy, on yksi asia, joka monen tuottajan puheessa toistuu. Kuten Suomessa tunnettu hittituottaja Jurek sanoo Musiikintekijöiden haastattelussa, on tuottajan oltava hyvä ihmistuntija, sillä biisin teko saattaa olla joskus raskastakin. Tarvitaan siis sosiaalisuutta ja tunneherkyyttä. (Wikman, 2017).

4.2 Laulunkirjoittamisesta

Tämän päivän populaarimusiikissa on tiettyjä laulunkirjoituksellisia rakenteita, jotka ovat vakiinnuttaneet asemansa tekijöiden käytössä. Yksi suosituimmista on ABACB –rakenne, jossa kirjaimet merkitsevät eri osia, A-osien ollessa toistuvia säkeistöjä, ja B-osat kertোসäkeitä. C-osalla yleensä tarkoitetaan usein biisin loppupuoletta tulevaa välisaa, joka jollakin tavalla poikkeaa aiemmin kuulluista kohdista. Biiseissä lisäksi usein on lyhyt *intro ja outro* eli yksinkertaistettuna alku -ja loppusoitet, sekä säkeistöt kertოსäkeisiin yhdistävä osa eli *bridge*. Rap-musiikissa A-osista puhuttaessa käytetään yleensä sanaa *verse*, joka tavallisesti koostuu kuudentoista tahdin räpätystä osiosta.

Rap-lyriikka poikkeaa muutenkin jonkin verran perinteisestä pop-kirjoittamisesta. Suuressa roolissa on riittäminen sekä erilaisilla rytmeillä leikittely ja äänenkäyttö (flow). Lisäksi puhekielen käyttäminen ja sanojen omaperäinen ääntäminen on hyväksyttyä ja paljon käytettyä rap-musiikissa.

Olen kuunnellut lapsesta saakka paljon 2000-luvulla ja sen jälkeen tehtyä pop-musiikkia, joten perinteiset biisien kaavat ovat luonnollisesti tarttuneet mieleeni. Monet tekemäni biisit siis noudattavat näitä tutuksi tulleita rakenteita. Samat kaavat tuntuvat myös toimivan riippumatta siitä, onko kappaleessa räppiä vai laulua.

Usein tekemäni kappaleet lähtevät liikkeelle jostakin tuotannollisesta ideasta, jonka myötä myös melodioita ja sanoituksia tulee samaan aikaan mieleeni. Biisinteko on siis hyvin kokonaisvaltaista, ja sen takia minulle olisi haastavaa tehdä vaikkapa vain sanoitus ilman, että mieltäisin siihen melodiaa. Tässä projektissa ryhmässä biisien työstäminen

yksin tekemiseen verrattuna näkyi eniten juuri sanoittamisessa. Kuka tahansa meistä saattoi ehdottaa jotakin aihetta biisille, jonka jälkeen kirjoitimme itse omat versemme eli säkeistömme muiden niihin juurikaan puuttumatta. Kirjoitin lisäksi kertosäkeisiin sanat, koska päädyin laulamaan biiseissä kyseiset kohdat.

4.3 Laitteisto ja tilat

Kotistudiokalustooni kuuluu Behringer Truth 2030A -malliset lähikenttämonitorit, MacBook Air -tietokone, M-audion M-Track -äänikortti, Roden NT2-A -kondensaatiomikrofoni, AKG 240 -kuulokkeet sekä keyboard usb-liitännällä. Nämä kaikki olivat tärkeässä osassa biisejä tehdessä, sillä suuri osa tuotanto- ja miksaustyöstä tapahtui omassa kodissani.

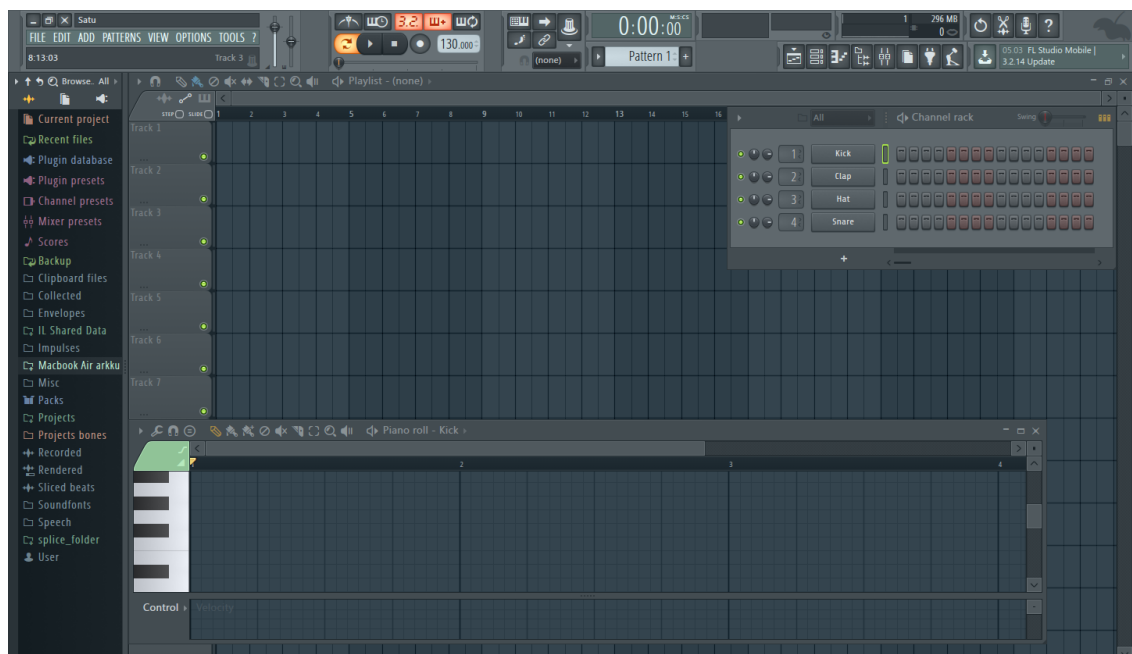
Kotistudioni sijaitsee kerrostaloasunnon makuuhuoneessa, jossa on kiviseinät ja jonkin verran huonekaikua. En ole akustoinut tilaa erityisemmin, jonka vuoksi esimerkiksi monitoreilla kuuntelu ei välttämättä anna täysin luotettavaa kuvaa kappaleen miksausesta. Tämän vuoksi kuuntelen yksityiskohtia toisinaan kuulokkeilla, ja monitorikuunteluun voi ottaa vertailuksi referenssikappaleita. Lisäksi kappaleiden miksausta tuli kuunneltua tekovaiheessa myös oikeissa studiotiloissa ja muutenkin eritasoisista kaiuttimista, jotta kokonaiskuva olisi mahdollisimman laaja.

Tilani huonekaiku vaikuttaa eniten äänittämiseen. Siispä rap- ja lauluosuudet äänitettiin muualla. Paikaksi valikoitui Helsingin kaupungin nuorisotila Happi, ja sen yhteydessä toimivan Helsinki Freedom Recordsin varattavissa oleva ilmainen studio. Kyseisessä studiossa on käytössä Neumann u87 -kondensaatiomikrofoni, jolla suurin osa äänityksistä tehtiin. Äänitysohjelmana toimi Logic Pro X.

Vokaaliäänityksiä lukuunottamatta kappaleiden tekeminen tapahtui FL Studiolla (kuva 2), joka on Image Line -yhtiön kehittämä musiikinteko-ohjelma. Kyseisellä ohjelmalla erityisesti rumpulooppien luominen sampleja käyttäen on nopeaa ja yksinkertaista, ja se saattaa olla syynä ohjelman suosioon etenkin rap-tuottajien keskuudessa. FL Studio oli pitkään pelkästään Windows-käyttöjärjestelmällä toimiva, kunnes vuoden 2018 alussa siitä tuli kauan kaivattu iOS-versio. Itse tutustuin ohjelmistoon vuonna 2014 sen ollen ensimmäinen DAW (Digital Audio Workstation) jonka käyttöä aloin opettelemaan.

Teen kaiken suurimmaksi osaksi tietokoneella. Joskus saatan soittaa ja äänittää mukaan itse jotakin instrumenttia, esimerkiksi alttoviulua, kitaraa tai rumpuja, mutta tässä työssä esittelemilleni biiseille tein kaiken tietokoneella. Pärjäsin hyvin sampleilla ja VST-instrumenteilla (Virtual Studio Technology plug-in, *plugari*). En tehnyt sampleja juurikaan itse, vaan käytin vuosien aikana lataamiani ja ostamiani muiden tekemiä samplekirjastoja muokaten soundeja itselleni sopiviksi. Käytin myös Splice.com –sivulta lataamiani soundeja. Splice on verkkosivusto, josta voi esimerkiksi vuokrata VST-instrumentteja käyttöönsä tai ladata laajasta samplekirjastosta soundeja kuukausimaksulla saatavia credittejä vastaan.

Käytin tuotannoissa sekä FL Studio 12 omia että ulkopuolisten valmistajien VST-plugareita. FL Studio 12 plugareista käytössäni oli muun muassa Morphine -syntetisaattori, Grand Piano ja GMS -syntetisaattori. Muiden valmistajien tuotteista käytin esimerkiksi ReFX:n Nexus 2 –syntetisaattoria, Redtron SE –mellotronia ja Native Instrumentsin Kontakt –sampleria.

Kuva 2. FL Studio 12 –ohjelman aloitusnäkymä. Kuvassa keskellä playlist, oikealla channel rack ja alhaalla piano roll.

5 Kappaleet ja niiden tekeminen

Tässä luvussa käyn läpi kappaleiden tekoprosessia aina alkuideoinnista viimeistelyyn asti. Molemmat käsiteltävänä olevat kappaleet ovat genreltään suomenkielistä rap-musiikkia, joissa on mukana myös laulua. Tuotannollisesti molemmissa kappaleissa on vaikutteita urbaanista popista sekä trapista.

5.1 Vainot pääl

Kun ajatus yhteisbiisistä tuli, mielessämme ei ollut tiettyä tyyliä tai referenssikappaleita. Siispä esittelin muutaman käyttämättä jääneen jo aloitetun biitti-idean ryhmän kesken, josta valitsimme yhden jatkotyöstöön.

Biitin rakenne ja saundit elivät sitä mukaa, kun kappaleeseen alkoi tulla tekstiä ja ideoita.

Kappaleen rakenne muodostui hyvin perinteisen kaavan mukaan:

intro, A-osa, bridge, kertosäe,
A-osa, bridge, kertosäe,
C-osa/A-osa, tuplakertosäe ja outro.

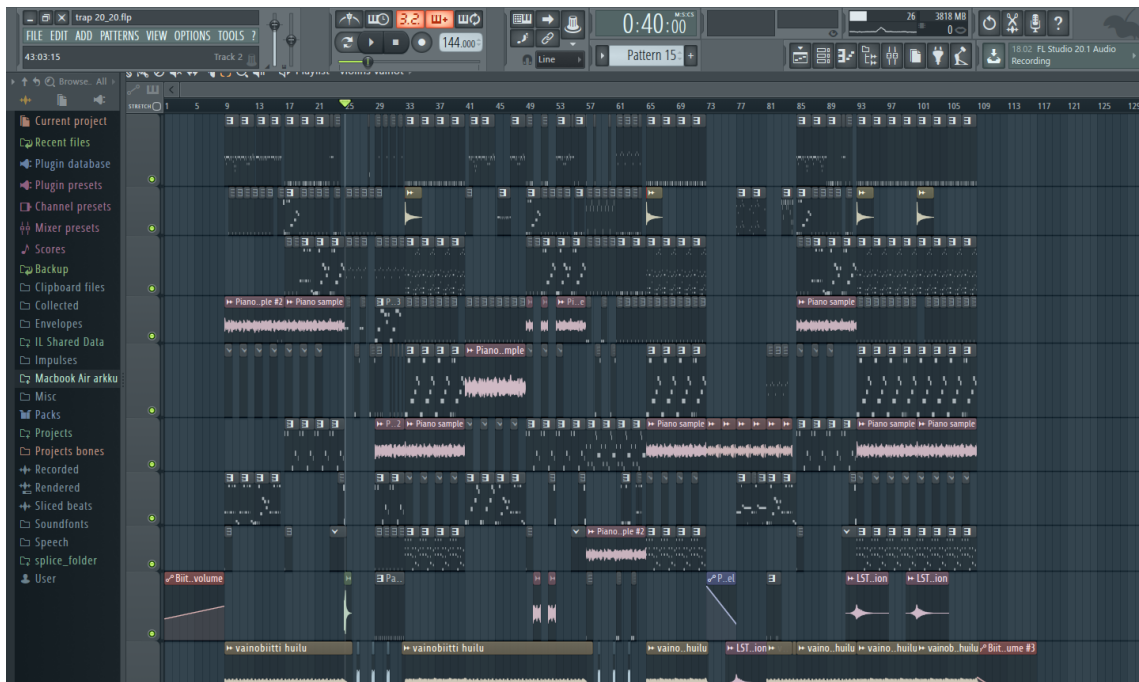
Kertosäkeen määrittely on hieman hankalaa: biisissä voidaan puhua bridgestä (pre-chorus) ja kertosäkeestä, mutta mielestäni kyseisessä biisissä kertosäe koostuu noista kahdesta osasta. Kertosäe voisi olla siis kattoterminä bridgelle ja “dropille”, jotka yhdessä muodostavat kertosäkeen kokonaisuuden.

A-osat eli räpistä puhuttaessa verset jaoimme kahtia: yksi verse on 16 tahtia pitkä, mutta vuorottelimme räppäriä joka kahdeksas tahti. Näin saimme vähän vaihtelevuutta biisiin. Bridge ja kertosäe ovat melodista laulua poiketen näin ollen muista kappaleen osista.

Tuotannon runko koostuu neljästä elementistä: syntetisaattorimelodia, lead-melodia, rummut ja basso. Kappaleen tempo on 144, eli se on melko nopea, mutta rytmi kulkee puolitempossa. Sävellaji on fis-molli. Biisi alkaa sävellajissa kulkevalla Morphine –syntetisaattorin “Deviating Keys” -presetillä tehdyllä melodialla, joka toistuu samanlaisena kahden oktaavin korkeudelta läpi biisin.

Rummut noudattavat trap -estetiikkaa rytmikkäillä hi-hateilla ja kirkkailla snare -iskuilla. Liukuva ja vähän särötetty sub-basso mukailee rumpujen rytmiä. Lead-melodia on soitetu huilusamplella.

Erilaisia mausteita tuotantoon tuomassa ovat tauot, jousisamplet, sekä riserit ja crashit. Bridgessä rummut hiljenevät luomaan jännitettä kertosäettä/kertosäkeen droppia varten, jossa mukaan uutena instrumenttina tulee rytmikäs piano.

Kuva 3. Luova kaaos: Vainot Pää –kappaleen tuotantoa.

Kuva 5. Vainot pääl -kappaleen kansikuva.

5.2 Maki

MAKI oli toinen julkaisumme ja toinen valmis kappale, jonka yhdessä teimme.

Biisin hahmottelu alkoi jo marraskuussa 2018, kun pidimme pientä palaveria bändijäsen-
ten kesken. Tiia Karoliinalla oli valmiina verse, jonka hän räppäsi minulle ja Lehmälle *a*
capellana (ilman säestystä). Pidimme kaikki räppien fiiliksestä, mutta tuolla kertaa biisiä
ei kuitenkaan viety vielä sen pidemmälle.

Myöhemmin kaivoin tietokoneeltani jo aiemmin eri tarkoituksella tehdyn trap-tyylisen biitinalun, johon kokeilin sovittaa Tiia Karoliinan räppejä. Ne sopivat biittiin hyvin, joten päätin jatkaa kyseistä projektia eteenpäin.

Yhtenä iltana ollessani yksin Helsinki Freedom Recordsin studiolla aloin miettimään Tiian versen pohjalta biisin teemoja ja lyriikoita, ja pallottelemaan ideoita itsekseni. Lopulta sain ajatuksen kertosäkeen lyriikoista, johon äänitin pari erilaista melodiavaihtoehtoa. Toinen näistä äänityksistä päättyi sellaisenaan lopulta myös valmiiseen biisiin.

Seuraavassa yhteisessä studiosessiossa esittelin ideani biitistä ja kertosäkeestä Tiialle ja Lehmälle, ja he innostuivat nopeasti. Lehmä alkoi välittömästi hahmottelemaan sanoituksia biisiin, ja kappaleen kehittyminen jatkui luonnollisesti kuin itsestään.

Kappale on tuotannollisesti genrenä lähimpänä trappia johon on sekoitettu kaavaa rikkoa pop-elementtejä ja melodista laulua kertosäkeeseen.

Biisin rakenne on

- intro,
- a-osa, bridge,
- a-osa, bridge, kertosäe,
- a-osa, bridge, kertosäe.

Tempoltaan kappale on 152, ja trap-biitille ominaisesti rytmi kulkee puolitempossa.

Biisin tuotanto kulkee osissa: A-osat ovat melko samanlaisia lukuunottamatta joitain yksityiskohtia esimerkiksi tauoissa. Kertosäkeet kulkevat myös suurimmaksi samalla kaavalla.

Käytin tuotannossa paljon samplattuja instrumentteja, niin omista latausvarastoistani otettuja kuin myös Splicestä lataamiani. Biisin intro alkaa hihat ja clap –iskujen rumpu-loopilla, joka säestää mellotronin huilusamplella tehtyä melodiaa. Mellotronina käytin Artifake Labsin valmistamaa ilmaista Redtron SE –plugaria. Intro kestää noin 12 sekuntia, kunnes ensimmäinen A-osa Tiian Karoliinan räppäämänä alkaa. A-osassa mellotron pysyy mutta mukaan tulee bassorumpu ja lisää muita rumpuja, särötetty sub-basso, sekä ksylofonin tapaisella samplella tehty melodia.

Tauot rummuissa ja bassossa tuovat rytmikkyyttä a-osalle. Myös Tiia Karoliinan räpeissä on taustaa mukailevia tauotuksia.

Ensimmäinen bridge/kertosäkeen puolikas tulee nopeasti, noin 37 sekunnin kohdalla. Kyseisessä kohdassa räppi vaihtuu lauluun, tunnelma muuttuu leikkisämmäksi ja soinnutkin vaihtuvat mollista duuriin. Sub-basso jää pois, kuten myös kick-rumpu ja osa hihat-hateista. Ksylofoni-samplella tehty melodia jää taustalle soimaan hiljaisena. Laulua säestää Nexus 2-plugarin Tropical House –packin marimba -tyylisellä pluck-äänellä tekemäni melodia. Samassa rytmissä lyhyinä iskuina tulee myös Nexus 2:lla soittamani basso.

Seuraavaksi biisissä tulee Lehmän räppäämä toinen A-osa, joka on elementeiltään aika samanlainen kuin ensimmäinenkin A-osa. Kyseistä osaa seuraa jälleen bridge, jossa käytin Kontakt –samplerilla luomiani viuluja uutena elementtinä. Lisäsin kohtaan myös tamburiiniloopin, jonka löysin Splicesta.

Vasta sitten tulee ensimmäisen kerran varsinainen kertosäe/droppi. Samat viulut ja pluckit jäävät soimaan, mutta rummut muuttuvat raskaammiksi. Raskautta luomaan lisäsin rumpuihin snaren sekä genreltään lähempänä rock/metallimusiikkia olevan hihat-loopin. Lisäsin myös pari sähkökitara samplea sekä Kontaktilla tekemääni rosoista ja särötettyä matalaa syntetisaattoriääntä. Taustalla hiljaa soi Splicestä ladattu huilumainen ujellus. Kaiken tämän päällä on vielä laulua “Niinku Maki, mäki duunaisin aikakoneen”.

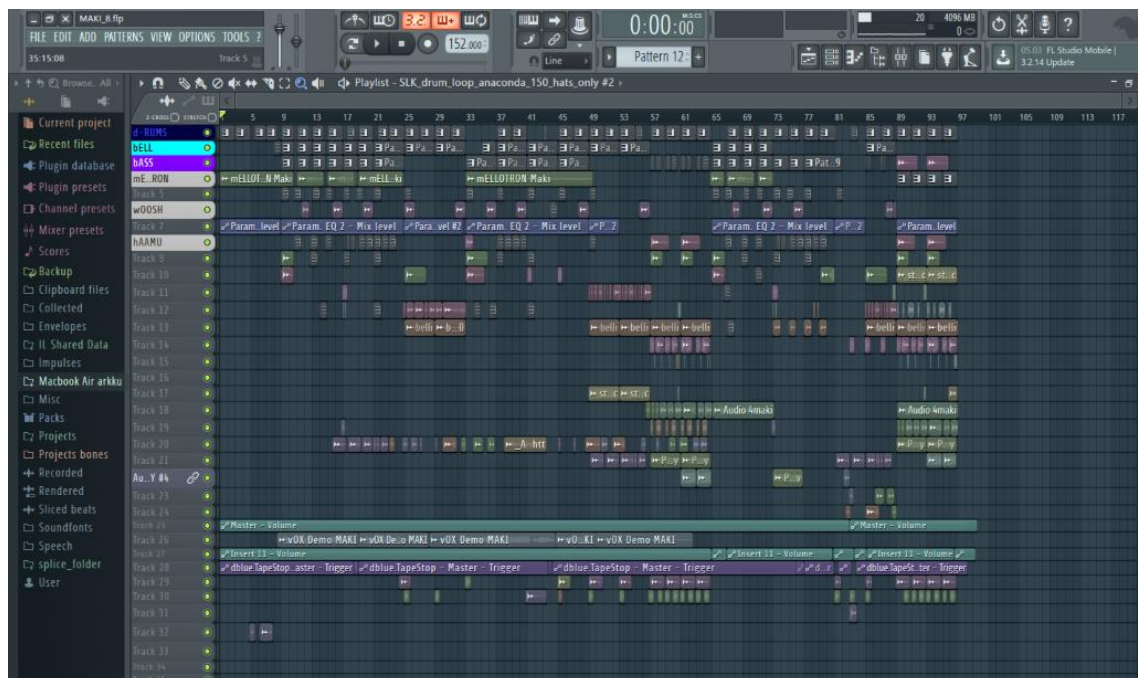
Vielä kerran tulee A-osa, jonka minä esitän. Muuten tuotanto on samanlainen kuin muisakin A-osissa, mutta puoleessa välissä kertosäkeestä tutut pluckit ja huilu-ujellus tulevat mukaan. Perinteinen räppikin muuttuu tunetetuksi¹ puhelauluksi. Versen jälkeen bridge ja kertosäe tulevat vielä kerran.

Halusin kappaleen olevan saundiltaan rujompi, säröisempi ja raskaampi kuin aiemmat tuotantoni. Omaleimaisuutta toivat myös kappaleen sävyvaihdukset, kun tumma trap-biitti vaihtuukin leikittelevään laulubridgeen.

¹ tunetuksella tarkoitetaan laulun äänenkorkeuksien virheiden korjaamista jollakin siihen tarkoitettuista ohjelmistoista.

Kuva 5. Maki -kappaleen kansikuva.

Kuva 6. Maki -kappaleen tuotantoa.

6 Miksaus

En ole koskaan kokenut olevani miksausekspertti - ehkä osittain siksin, että olen asettanut siihen korkean riman. En pidä itseäni tekniikka-asiantuntijana tai välttämättä aina tiedä, miten joku plugari toimisi parhaiten - siispä luotan eniten korviini ja pidän lopputulosta tärkeämpänä, kuin keinoja sen saavuttamiseksi.

Saundillisesti pidän siitä, että biisin eri osa-alueet kuuluvat selkeinä ja kirkkaina. Olen nuoresta asti kuunnellut nykypäivän pop-musiikille ominaisesti miksattua musiikkia, joka pyrkii nimenomaan kirkkauteen, selkeyteen sekä virheiden siloitteluun (esimerkiksi laulujen epäpuhtauksia virittämällä ja soittimet tiukasti rytmissä pitämällä). Saundi johon korvani ovat tottuneet on siis aika ”kliini” ja prosessoitu.

Tärkeintä on, että räpeille ja lauluille jää miksausessa tilaa soida. Tätä helpottaa se, ettei alunperinkään tuota biisiä liian täyteen liian usealla eri elementillä. Tämän tyylinen ”ylituottaminen” on minulle (ja varmasti monelle muullekin tuottajalle) tyypillistä, mutta mielestäni näiden kahden kappaleen kohdalla miksaus onnistui riittävän hyvin.

Työtavoissani tuottaminen ja miksaaminen sekoittuvat keskenään ja etenevät yhtä matkaa. Teen siis tuottaessa jatkuvasti pieniä muutoksia saundeille, joten kun tuotanto on mielestäni valmis, tarkastan lopuksi lähinnä rumpujen ja basson äänenvoimakkuustasoja ja muuten keskityn enimmäkseen vokaalien miksausiiin.

Miksauksessa, niin biitin kuin vokaaliraitojenkin suhteen, luotin perustyökaluihin: kompressoriin, ekvalisaattoriin, ja reverb-ja delay –efekteihin. Kompressori on plugari, jolla pyritään pienentämään äänisignaalin dynamiikkaa. Ekvalisaattorilla (EQ) eli taajuuskorjaimella voidaan leikata ja korostaa äänen eri taajuuksia hyvinkin yksityiskohtaisesti. Reverbillä tarkoitetaan kaikuefektiä. Delay on myös kaikuefekti, mutta sen luoma viive on yksityiskohtaisempaa ja korva erottaa sen myös paremmin.

Miksin molemmat kappaleet FL Studiolla, ja työkaluina käytin paljon FL Studion omia sisäisiä efektiplugareita, tärkeimpinä Fruity Reeverb 2, Fruity Parametric EQ 2, Fruity Delay 2 ja Fruity Compressor.

Etenkin vokaalien miksaamiseen käytin lisäksi äänen stereokuvan levittämiseen soveltuvaa Fruity Stereo Enchanteria ja lauluraitojen tunettamiseen tarkoitettua Pitcheriä. Ulkopuolisilta valmistajilta käytin esimerkiksi Wavesin Renaissance Vox –kompressorin, joka on etenkin lauluraitoihin soveltuva kompressor. Kyseinen plugari on helppo käyttää ja ymmärtää, sillä siinä on vain kolme eri säädintä. Soundtoysin Little Microshift –”vocal stereo width” -plugaria käytin paikoin tekemään lauluosuuksista suuremman ja laajemman kuuloisia. Usein vokaalimiksauksessa s-kirjaimen liiallista esilletuloa ja suhinaa voi hallita siihen tarkoitetuilla plugarilla, de-esserillä, ja tähän tarkoitukseen käytin ilmaista Digitalfispheonesin Spitfish -plugaria.

Miksaamisen jälkeen kappale masteroidaan, eikä yleensä raidoille tehdä siinä vaiheessa enää yksityiskohtaisia muutoksia. En ole koskaan opetellut masteroimista tai kokenut alaa omakseni, joten ulkoistimme sen toisille osapuolille.

7 Julkaisu

Julkaisimme molemmat kappaleet vain digitaalisessa muodossa. Tärkeimpänä suoratoistopalveluna julkaisulle oli Spotify, mutta useimmissa aggregaattipalveluissa samalla vaivalla biisit saa muuallekin kuuluviin, joten biisit julkaistiin myös seitsemässä muussa palvelussa (Apple music & iTunes, Tidal, Amazon Music, Deezer, Napster, Google Music, Shazam, Youtube). Tässä osiossa keskityn kuitenkin puhumaan lähinnä Spotify –julkaisusta.

Jotta voi julkaista omakustanteisesti musiikkia, tarvitsee aggregaatin eli jakelijan. Lisäksi on hyvä tehdä kappaleesta ilmoitukset Teostoon ja Gramexiin. Teostoon biisin tekijätiedot eli sanoittajat, säveltäjät ja sovittajat prosenttijakoineen pystyy ilmoittamaan jo ennen kuin mitään soivaa materiaalia on edes tehty. Gramexiin ilmoittaminen tapahtuu mahdollisimman pian julkaisun jälkeen.

Biisin saattamiseksi kuuluviin tarvitaan erilaisia koodeja, esimerkiksi ISRC –koodi, joka on 12 merkkiä sisältävä kansainvälisen koodijärjestelmän mukainen tunnistenumero. Koodi on julkaisukohtainen ja muuttumaton, ja auttaa mm. kappaleiden tekijöiden oikeuksien valvomisessa, tekijänoikeuskorvausten tilittämisessä ja radiosoittojen raportoinnissa. (Rytmi-manuaali 2018.)

Useimmat aggregaatit kuitenkin tarjoavat esimerkiksi edellä mainitun ISRC –koodin ja muun tarpeellisen palvelussaan ilman suurempia toimenpiteitä. Itse tarvitsee laittaa vain kappaleen nimi ja esittäjä, tekijätiedot, biisin tiedosto sekä hyvänlaatuinen kansikuva.

Meillä ei ollut biisien kansikuvista sen suurempia visioita – kunhan saisimme ne tehtyä helposti ja pienellä budjetilla. Päädyin kokeilemaan Vainot Pää! (Kuva 4.) -biisiin kansikuvan tekoa käyttämällä tekijänoikeusvapaata netistä lataamaani kuvaa ja muokkaamalla siihen tekstit BeFunky -kuvanmuokkaussivustolla. Maki –biisin kuvan teko tapahtui samalla menetelmällä (Kuva 5). Pidän selkeydestä kuvissa, väreissä ja tekstifonteissa. Lisäksi pidän sarjakuvamaisuudesta, ja nämä mieltymykseni näkyvät myös kansikuvissa, vaikka en tiedostaen hakenutkaan kyseistä tyyliä.

Erilaisia jakelijoita on paljon. Olin kuullut aiemmin Ruotsissa vuonna 2015 perustetusta Amuse –jakelufirmasta, joka oli siinä mielessä erikoinen, ettei sen käyttö maksa mitään tai ota rojalteja. (Amuse. 2019). Muilla jakelijoilla yleensä on pieni vuosimaksu tai kertamaksu palvelua vastaan, tai he ottavat osuuden biisin tuotoista.

Päätimme kokeilla Amusea, jolla musiikin lataaminen palveluun tapahtuu puhelinsovelluksen kautta. Se oli kätevää, sillä kaiken sai siirrettyä parissa minuutissa kännykällä suoraan palveluun. Amuse-sovellus myös pitää lukua biisin striimeistä (joskin ei aina aivan reaaliaikaisesti). Tilitykset biisin tuotosta tulevat myös näkyviin sovellukseen, josta ne voi nostaa omalle Paypal-tilille.

Miinuspuolena kyseisestä sovelluksesta mainittakoon se, että saadakseen biisin julkaisuun tiettyinä päivinä, tulee se laittaa vähintään tasan kaksi viikkoa etukäteen sovellukseen.

Vainot Pää! julkaistiin 23.11.2018, ja Maki 8.2.2019. Laitoimme biisit pihalle oikeastaan heti niiden valmistuttua, joten erityistä suunnitelmallisuutta julkaisujankohtiin ei ollut – paitsi viikonpäivä. Molemmat kappaleet julkaistiin perjantaina, joka on nykyään aika vaikiintunut uuden musiikin julkaisupäivä. Kuuntelijat osaavat siis odottaa uusia julkaisuja juuri perjantaille.

Spotify for Artists on artisteille ja managereille tarkoitettu sivusto ja puhelimeen ladattavissa oleva applikaatio, jolla pystyy muun muassa muokkaamaan omaa Spotify-artistisivuaan sekä näkemään dataa biisien kuunteluista ja siitä, missä biisejä kuunnellaan. (Spotify 2019.)

Nykyajan stream-kulttuuri mahdollistaa sen, että kuka tahansa voi saada biisinsä kuuluiin ilman levy-yhtiötäkin. Spotifyn omat soittolistat kuitenkin vaikuttavat hyvin paljon stream-lukuihin ja kappaleiden löydettävyyteen, eikä pieni ja uusi artisti välttämättä pääse kovin helpolla kyseisille listoille.

Muutama päivä ennen julkaisupäivää biisi tulee Spotify for Artists –sivustolle näkyviin. Silloin on myös mahdollista lähettää kappaleen tiedot Spotifyn editoreille, jotka vastaavat maakohtaisesti biisien soittolistauksista. Näin toimimalla saimme molemmat kappaleet Spotifyn omalle Aitoa Suomiräppiä -soittolistalle, jota seuraa parikymmentätuhatta ihmistä.

7.1 Markkinointi

Muutama päivä ennen Vainot Pää! -kappaleen julkaisua tiedotimme asiasta kukin omalla Instagram –sivullamme. Tein mainostamista varten lyhyen teaser-videon¹ iMovieella, johon koostin tekijänoikeusvapaita videoklippejä ja biisin introa taustalle soimaan.

Promosimme biisin julkaisua myös eri medioihin ja radiokanaville. Lehmä hoiti sen puolen kirjoittamalla ytimekkään sähköpostin, jossa kerrottiin tulevasta biisistä ja meistä artisteista muutamalla lauseella. Lisäksi viesti sisälsi linkin biisiin ennakkokuuntelua/soittoa varten.

Vainot Pää! -biisin julkaisupäivänä teimme myös muutaman euron maksaneet Facebook -ja Instagram –mainokset pyörimään vähäksi aikaa.

¹ teaser (suom. kiusoittelija), teaseri eli tiiseri on lyhyt esittelyfilmi, joka esittelee pian ilmestyvää elokuvaa, videopeliä tai televisio-ohjelmaa.

Käytimme Maki –biisin markkinoinnissa aika lailla samoja keinoja kuin ensimmäisessä julkaisussakin, mutta ennen julkaisua päätimme ottaa promootiokuvia, joita voi käyttää sosiaalisessa mediassa tai verkkolehtien kuvituskuvana.

Pyysimme tuttua harrastevalokuvaajaa, Hanna Halkoa, ottamaan kuvia - ja onneksemme hän suostui (Kuva 1). Halusimme kuvauspaikaksi helpon kohteen mieluiten sisätiloista. Päädyimme Kalasatamassa sijaitsevaan kauppakeskus Rediin, jossa otimme kuvia eri paikoissa. Käytimme kuvia Instagramissa ja Facebookissa omilla artistisivuillamme biisin mainostamiseen muutama päivä ennen julkaisua.

7.2 Tulokset

Kun julkaisimme ensimmäistä biisiäamme, meillä ei ollut suuria odotuksia tuloksista. Lehmän lähettämät markkinointisähköpostit kuitenkin olivat hyödyksi, sillä saimme Vainot Pääl -biisin peräti kahteen ennakkoradiosoittoon: Kolme päivää ennen julkaisua Radio Helsinki soitti biisin Njassa –ohjelmassaan, ja julkaisua edeltävänä aamuna Yle X –kanavan Uuden Musiikin X –ohjelma soitti biisin. Biisi soi kerran Yle X:llä myös muutama päivä julkaisun jälkeen. (Biisit.info, 2018).

Spotifyssä saimme kappaleen Aitoa Suomiräppiä -soittolistalle, sekä Yle X:n omalle ”Uuden musiikin X – Parasta nyt” -soittolistalle. Biisin julkaisusta kirjoitettiin myös lyhyt juttu Rumba –lehden verkkosivustolla: ”Sadulla, Lehmällä ja Tiia Karoliinalla on vainot päällä” (Fräntilä, 2018).

Ensimmäisen parin viikon aikana biisi sai odotuksiimme nähden kiitettävästi kuunteluita Spotifyssä (Taulukko 1). Kirjoitushetkellä (26.4.2019) Vainot Pääl -biisiä on kuunneltu Spotifyssä 24 807 kertaa. (Spotify for Artists).

Maki –biisin kohdalla tulokset olivat samansuuntaisia. Saimme kuulijoilta positiivista palautetta biisistä sosiaalisessa mediassa. Lisäksi biisi soi Yle X:n Uuden Musiikin X –ohjelmassa ilmestymispäivänään (Biisit.info, 2019), sekä pari kertaa uudestaan saman kuukauden aikana.

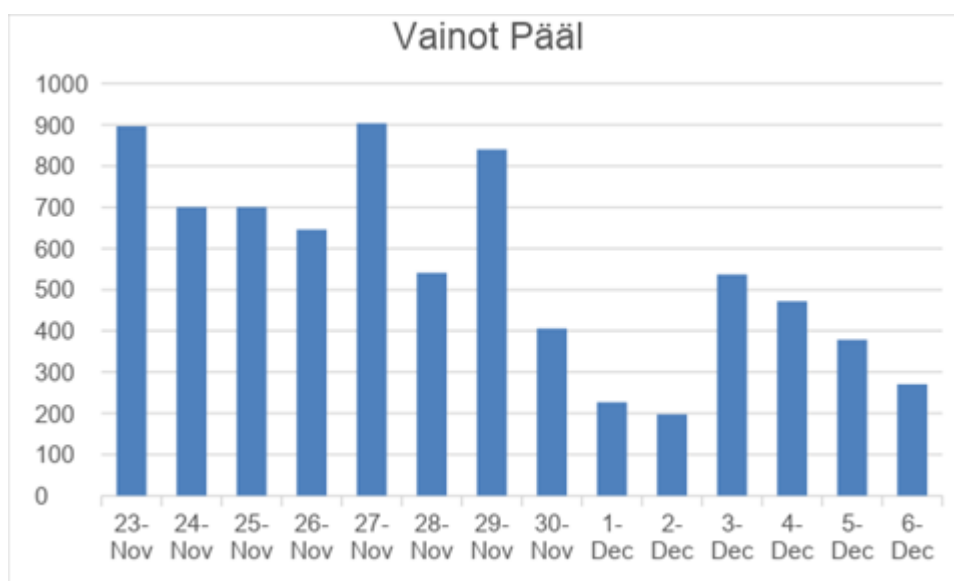
Urbaanin median verkkolehti Fum kirjoitti biisistä ilmestymispäivänä lyhyen jutun kuvailen kokoonpanoamme freesiksi trioksi (Kalliokoski, 2019). Vaikka Maki streamasi hie-
man heikommin kuin debyyttisinglemme (Taulukko 2.) olimme tyytyväisiä tuloksiin.

Yksi yllätys oli, että vielä pari kuukautta Maki –biisin julkaisun jälkeen päädyimme Yle X:n Viikon Nosteessa –artisteiksi. Uuden Musiikin X –ohjelman toimittajat valitsevat viikottain yhden omakustanne -tai pienellä levy-yhtiöllä olevan artistin tai yhtyeen soittoonsa. Silloin biisi soi kanavalla viikon ajan, joka päivä kerran. Lisäksi meille lähetettiin haastattelukysymykset, joista vastaustemme pohjalta tehtiin Yle X:n sivuille juttu.

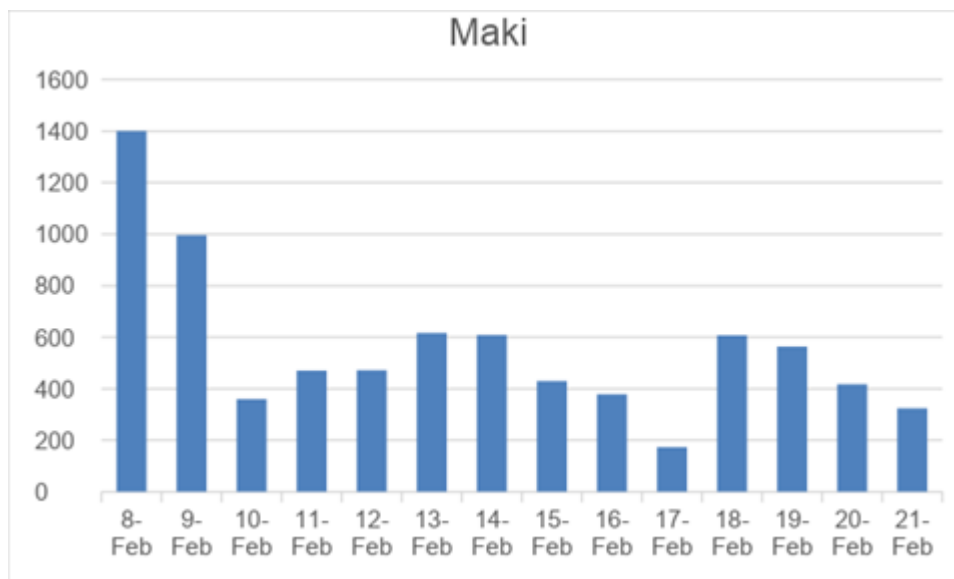
Toimittajat Ida Karimaa ja Anne Lainto kuvailivat projektiamme näin:

Omilla tahoillaan musiikkia eri yhteyksissä tehneet Satu, Tiia Karoliina ja Lehmä tuntuvat löytäneen toisistaan draivin, joka tekee 1+1+1:stä enemmän kuin kolme. Trion meininki on letkeä, leikkisä ja ironinen, mutta räpit tulevat kuin tykin suusta soljuen mainiosti osaksi kekseliäitä biittejä. Mimmien meiningissä hurmaa rentous ja pakottomuus, joten toivottavasti Satu, Tiia Karoliina ja Lehmä jatkavat raikkaan yhteistyönsä hedelmien tiputtelua kotimaiselle räppikentälle jatkossakin. (Gullichsen 2019).

Taulukko 1. Vainot Pää –kappaleen streamluvut kahden ensimmäisen viikon ajalta (Spotify for artists, Amuse).

Taulukko 2. Maki –kappaleen streamluvut kahden ensimmäisen viikon ajalta (Spotify for artists, Amuse).

8 Bändin jäsenten keskustelutulokset

Kävimme keskustelua muun muassa tavoitteista ja niiden täyttymisestä bändin jäsenten kanssa 29.3.2019. Äänitin keskustelun, johon tulokset perustuvat.

Ensimmäiseksi mietimme, *mitä odotuksia biisien julkaisuun liittyi, ja mitä toteutu?*

Yleisesti ottaen kenelläkään meistä ei ollut suuria odotuksia. Toive oli, että biisit saisivat kuulijoita, ja ehkä myös radiosoittoa. Oma toiveeni oli saada biisit Spotifyssä edes yhdelle Spotifyn editorial-soittolistalle. Tiia mainitsi yhdeksi odotuksistaan keikkojen saamisen. Kaikki edellämainitut asiat toteutuivat, joten odotukset täyttyivät. Yhtyeen tämänhetkinen tilanne kaikkien jäsenten mielestä oli hyvä. Biisejä oli syntynyt odotettua enemmän, julkaistujen saama huomio oli odotettua parempi ja toiminnalle oli muodostunut luonnollinen jatkumo ikään kuin vahingossa.

Seuraavaksi puhuimme yhtyeen sisäisistä *vahvuuksista* ja *heikkouksista*. Tiia mainitsi heti vahvuudeksi sen, että musiikin tuotanto tulee bändin sisältä, jolloin ei tarvitse olla

riippuvainen ulkopuolisista tekijöistä. Jatkoa ajatellen biisejä voisi kuitenkin myös tehdä ja ideoida vielä enemmän yhdessä.

Toisaalta keskustelimme myös siitä, että vaikka tuotannollinen vastuu biiseistä on eniten yhden ihmisen vastuulla, yhtyeen muut jäsenet voivat tuoda pöytään jotakin muuta esimerkiksi live –ja markkinointipuolella. Kaikki täydentävät toisiaan, porukassa tulee ryhmäenergiaa, joka vie asioita eteenpäin. Vahvuutena ilmeni myös se, että olemme kaikki tehneet musiikkia ja omia projektejamme vuosia - taustatyö on siis kunnossa.

Lisäksi mietimme asioita, joita voisi parantaa, ja ulkomusiikilliset asiat nousivat esiin: Markkinointia ja yhtyeen kokonaisbrändiä voisi kehittää ja miettiä enemmän.

Tulevaisuuden uhkia pohtiessamme Tiia mainitsi yhdeksi uhaksi sen, ettei yleisöä yksinkertaisesti enää kiinnostaisi rap-musiikki. Lehmä maalaili uhkakuvaa, jossa juuri ennen omaa julkaisuamme tulisi samanaikaisesti samalla konseptilla toimiva naisten rap-yhtye. Yleisesti ottaen musiikin kilpailuasetelma huoletti meitä kaikkia, vaikka toisaalta se asia on muuttumaton eikä näin ollen aina omissa käsissä.

Tulevaisuuden mahdollisuuksia miettiessämme keskustelun aiheeksi nousi yhtyeemme vähemmistöasema. Olimme samoilla linjoilla siinä, että pelkkä vähemmistö -status ei takaa huomiota, eikä sellaista kannata hakea siihen vedoten. Pinnan alla kuhii, ja etenkin parina viime vuonna naisten muodostamia rap-yhtyeitä ja artisteja on tullut enemmän. Suureen suosioon päätyneitä koko kansan tiedossa olevia artisteja tai yhtyeitä räppäävien naisten osalta ei ole vielä tullut.

Olimme tulevaisuudesta kuitenkin positiivisilla mielillä. Lehmä puki asian sanoiksi näin: “Mun mielestä se ois suunta ylöspäin, ja taloudellinen tavoite, että saisi vähän rahaakin.” Tavoitteiksi vuoden päästä oli keikkailu ja mahdollinen keikkamyymä. Lisäksi heitimme ilmoille tavoitteeksi olla jonain päivänä kaupallisesti potentiaalinen, koko kansan tuntema, mahdollisesti ison levy-yhtiön alla oleva yhtye. Tiia kiteytti asian näin: “Pitää haaveilla isosti, koska jos pääsee edes puoliväliin siitä, on jo aika pitkällä.”

9 Pohdinta

Työn lopullisena tavoitteena oli tehdä sekä julkaista kaksi kappaletta omakustanteisesti. Alkuperäinen tavoite oli tehdä yksi kappale yhteisbiisinä, mutta matkan varrella suunnitelma muuttui lopulta yhtyeen muodostamiseen ja kahteen julkaisuun. Työtapoina työssä oli toiminnallisuus eli teosten aktiivinen tekeminen ja eteenpäin vieminen, sekä rakentava pohdinta ja itsereflektointi eri vaiheissa.

Yhteisenä tavoitteenamme yhtyeen jäsenten kesken oli luoda biisit yhdessä, pitää biisien teon kanssa hauskaa, saada markkinoitua kappaleita ja saada uutta yleisöä.

Henkilökohtaisena tavoitteenani kokonaisvaltaisen tuottajan roolissa oli saada kappaleista valmiit, julkaisukelpoiset kokonaisuudet. Oma työtapani on aiemmin suurimmaksi osaksi ollut itsenäinen biisinteko, joten tässä projektissa sain opetella ryhmässä biisien työstöä uudella tavalla, ja pohtia kuinka näiden roolien välillä voi tasapainotella.

Tavoitteena oli myös yksin sekä ryhmän kesken pohtia omia työskentelytapojamme, tavoitteita ja onnistumisia, sekä miettiä miten eri osa-alueita voisi kehittää jatkossa.

Työn tuloksena saimme tehtyä ja julkaistua biisit. Saimme myös molemmille kappaleille kiitettävän määrän kuuntelijoita, radiosoittoa, nettiartikkelit urbaaniin musiikkiin keskittyvillä verkkosivuilla, listauksen Spotifyn editorial-soittolistalla ja yleisesti positiivista palautetta.

Koimme tulokset onnistumisena, sillä emme olleet asettaneet kappaleiden menestyskelle korkeita tavoitteita biisien ollessa uudelta kokoonpanolta. Onnistumiset toivat meille uutta energiaa ja intoa jatkaa yhteisprojektiamme eteenpäin.

Huomionarvoista onkin se, että pienelläkin budjetilla ja vaatimattomalla laitteistolla ilman levy-yhtiön tukea voi silti saada musiikkiaan radiosoittoon sekä medioihin.

Tuotannollisesti kappaleista jäi positiivinen olo, vaikka jotakin olisi voinut tehdä toisinkin tai paremminkin. Jälkeenpäin ajateltuna biisien tuotantoja olisi voinut vielä pelkistää, ja keskittyä vielä enemmän miksaamiseen ja loppuvaiheiden hiomiseen. Toisaalta biisit toimivat näinkin, ja jokaisen jäsenen omakohtainen suoritus räpeissä ja sanoituksissa oli hyvin onnistunut.

Ryhmätyönäkökulmasta kappaleiden teko yhdessä oli mutkatonta ja vaivatonta, ja tuntui siltä, että pääsimme kappaleiden teossa ja lopputuloksessa yhteisymmärrykseen. Oma roolini tekijä-tuottajana sekä yhtenä artisteista oli toisinaan sekoittuva, ja koinkin, että ryhmätyöskentelystä huolimatta suurimmat vastuut musiikillisista päätöksistä olivat minulla – siis kappaleista tuli ehkä eniten ”minun näköiset”. Tätä voisi jatkossa kokeilla kehittää tekemällä biisejä enemmän yhdessä ja samassa paikassa ollen, vaikka toisaalta tuotannoista ja esimerkiksi kertosaäkeistä päävastuussa oleminen ei suuremmin haitannut minua.

Kun vertailen yhteisbiisien tekemistä omien biisien tekemiseen, koen, että ryhmässä biisejä saa vietyä nopeammin eteenpäin, ja tekeminen on jossain määrin stressittömämpää, koska biisien tekemiseen ja julkaisuun liittyviä asioita voi jakaa muiden kanssa. Ryhmässä omia sanoituksia esimerkiksi on kirjoitettavana vähemmän kuin yksinään, ja muutenkin biisi-ideoita pystyy keksimään ja pallottelemaan muiden kesken, jolloin ne myös luovat lisää ideoita. Myös ongelmakohtiin pystyy ryhmässä pyytämään neuvoja ja mielipiteitä nopeasti. Lisäksi vastuu biisien teosta, julkaisusta, markkinoinnista ja budjetista jakautuu tasapuolisemmin kuin yksin tehdessä.

Jatkoa ajatellen voisimme kehittää uusiakin toimintatapoja biisien syntyyn esimerkiksi biisileiriä kokeilemalla, ja katsoa, miten tekeminen muuttuisi. Myös feattaajan tai toisen tuottajan pyytäminen projektiin varmasti avaisi uusia näkökulmia. Tässä projektissa olimme ulkoistaneet kappaleiden masteroinnit ulkopuolisille osapuolille, ja jos tulevaisuudessa saisimme projektillämme lisärahoitusta, esimerkiksi miksaustakin voisi kokeilla ulkoistaa – se vähentäisi tehtäviäni, ja voisi kehittää yhtyeemme soundia.

Kokonaisuudessaan kappaleiden tekeminen, tuottaminen, julkaisu ja kaikki muutkin vaiheet onnistuivat hienosti, ja jatkossa kaikki mahdollisuudet ovat avoinna. Luulen, että mahdollisimman paljon uusia biisejä tekemällä yhtyeen soundi ja työtavat kehittyisivät entistä eheämmiksi. Lisäksi työssäni käyty keskustelu ryhmän kanssa sekä tulosten listaaminen ja arvioiminen olivat hyviä tapoja pitää yhtyeen kehittymistä ja tulevaisuuden suunnittelua yllä, ja pohtivaa tarkkailua voisi käyttää jatkossakin hyödyksi.

Lähteet

Biisit.info. 2018.

<https://biisit.info/2018/kappale/30861/94183> (Viitattu 24.4.2019.)

Biisit.info. 2019.

<https://biisit.info/kappale/30861/95702> (Viitattu 25.4.2019.)

Deahl, D, 2018. No studio needed: How anyone can make a hit record with a laptop.

<https://www.theverge.com/2018/9/28/17874576/music-production-laptop-studio-producer> (Viitattu: 19.4.2019.)

Dupont, F, 2014. The role of the producer in music creation.

<http://www.avidblogs.com/the-role-of-the-producer-in-music-creation/>

(Viitattu: 19.4.2019.)

Fräntilä, J. 2018. Sadulla, Lehmällä ja Tiia Karoliinalla on vainot päällä.

<https://www.rumba.fi/uutiset/sadulla-lehmalla-ja-tiia-karoliinalla-on-vainot-paalla/>

(Viitattu 21.4.2019.)

Granqvist, K, 2013. Editointi, miksaaminen ja masterointi. <https://www.rytmimanuaali.fi/editointi-miksaaminen-ja-masterointi/> (Viitattu 20.4.2019.)

Gullichsen, A: Nosteessa sooloartisteina tunnetut Satu, Tiia Karoliina ja Lehmä, joiden rap-bändi on enemmän kuin osiensa summa.

<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2019/04/10/nosteessa-sooloartisteina-tunnetut-satu-tiia-karoliina-ja-lehma-joiden-rap> (Viitattu 17.4.2019.)

Kallio K, 2013. Kotistudion laitteisto - pienellä alkuun.

<https://www.rytmimanuaali.fi/kotistudion-laitteisto-pienella-alkuun/> (Viitattu 20.4.2019.)

Kalliokoski, T, 2019. "Niiku Maki, duunaisin aikakoneen" - Tämä kolmikko räppää kii-reestä ja tekee samalla kunniaa musamaailman isolle kiholle.

<https://www.fum.fi/uutiset/niiku-maki-duunaisiin-aikakoneen-tama-kolmikko-rappaa-kii-reesta-ja-tekee-samalla-kunniaa-musamaailman-isolle-kiholle/> (Viitattu 21.4.2019.)

Newman, Melinda (2018) Where are all the female producers?

<https://www.billboard.com/articles/business/8095107/female-music-producers-industry-grammy-awards> (Viitattu 19.4.2019.)

Rytymianuaali, 2014. Musiikin digitaalinen jakelu.

<https://www.rytmianuaali.fi/musiikin-digitaalinen-jakelu/> (Viitattu: 20.4.2019.)

Sanchez, D. 2017. What is splice and why did it just raise \$35 million?

<https://www.digitalmusicnews.com/2017/12/15/splice-fundraising/> (Viitattu: 19.4.2019.)

Uuden musiikin X. Radio-ohjelma. 2018. 22.11.2018.

Uuden musiikin X. Radio-ohjelma. 2019. 8.2.2019.

Spotify 2019. Guide, Spotify for Artists.

<https://artists.spotify.com/guide/spotify-for-artists> (Viitattu 20.4.2019.)

Spotify 2019. Spotify for Artists.

<https://artists.spotify.com> (Viitattu 15.4.2019.)

Strand, Heini – Hyvä verse (2019) Into kustannus. (Viitattu 18.4.2019.)

Mäkelä, J. Pekka ja Larmola, Kivi: Oma studio ja äänittämisen taito (2009) Like. (Viitattu 18.4.2019.)

Wikipedia. 2019.

https://fi.wikipedia.org/wiki/Suomalainen_rap

Wikman, L, 2017. Tuottaja on irti.

<https://musiikintekijat.fi/artikkeli/tuottaja-irti/> (Viitattu 20.4.2019.)

Liitteet

Liite 1: Satu, Tiia Karoliina, LEHMÄ - Vainot Pää!

Liite 2: Satu, Tiia Karoliina, LEHMÄ - MAKI

Liite 1:

<https://open.spotify.com/track/2LI0WDbtGLQOTBt7lfjk0j?si=Fylo2KzITC2U5Qw7Vy-fkdA>

Liite 2:

<https://open.spotify.com/track/2nVEfChbtAPtaodpM9mmm?si=5b1psnQrRcqj-tidSVVxttg>